

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 31 marca 2026 roku

Sprawa: odpowiedź na interpelacje 15944
Znak sprawy: IF9.054.1.2026
Kontakt: sekretariat IF
tel.: +48 22 694 30 60
e-mail: sekretariat.if@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelacje nr 15944 Pani Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Doroty Marek, uprzejmie informuję co następuje.

Organy informacji finansowej działają na podstawie prawa i w granicach prawa. Dlatego zbieranie informacji odbywa się na podstawie i w zakresie przepisów przyznających takie uprawnienia. Przepisy ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2025 r. poz. 644) – zwana dalej ustawą, umożliwiają zbieranie informacji o zastosowaniu blokady rachunku lecz nie upoważniają do stosowania w takich przypadkach kwantyfikacji o wiek klientów instytucji obowiązanych. Również odmowy przyjmowania wpłat gotówkowych przez banki jeżeli nie wiążą się z zawiadomieniem Generalnego Inspektora o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, nie są rejestrowane.

Odnosząc się zagadnienia odmów przyjęcia wpłaty środków finansowych przez bank (deriskingu) należy wskazać, że Generalny Inspektor opublikował w tym zakresie komunikat nr 73:

<https://www.gov.pl/web/finanse/komunikat-nr-73-w-sprawie-wykluczania-niektorych-kategorii-klientow-z-nawiazywania-stosunkow-gospodarczych-derisking-oraz-skarg-wnoszonych-do-generalnego-inspektora-informacji-finansowej-przez-klientow-instytucji-obowiazanych>

Każda decyzja dotycząca klienta powinna zostać oparta na indywidualnej analizie i wypełnić obowiązki dla instytucji obowiązanych w zakresie stosowania środków bezpieczeństwa finansowego określonego w ustawie.

Odnosząc się do pytań o wydanie wytycznych dla banków i Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (GIIF), które rekomendowałyby uwzględnianie specyficznej sytuacji seniorów oraz dopuszczenie oświadczenia o gromadzeniu środków przez dekady jako wystarczającego dowodu pochodzenia środków dla osób powyżej określonego roku życia, oraz czy rozważane jest wprowadzenie kwoty (wyższej niż standardowe limity transakcyjne), do której seniorzy mogliby jednorazowo zalegalizować swoje domowe oszczędności na rachunku bankowym bez konieczności przedstawiania historycznej dokumentacji, należy stwierdzić co następuje.

Przepisy ustawy stanowią realizację przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Dlatego ich zmiana lub wydanie wytycznych prowadzące do zmiany ustawowo określonych obowiązków jest niemożliwe z uwagi na konieczność zachowania prawidłowego wdrożenia przepisów prawa europejskiego.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 i 2 ustawy, instytucje obowiązane (np. banki) stosują wobec swoich klientów środki bezpieczeństwa finansowego. Instytucje obowiązane rozpoznają ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz oceniają poziom rozpoznanego ryzyka.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 4 lit. b ustawy: środki bezpieczeństwa finansowego obejmują badanie źródła pochodzenia wartości majątkowych będących w dyspozycji klienta - w przypadkach uzasadnionych okolicznościami. Przypadki, w których środki bezpieczeństwa finansowego powinny być zastosowane zostały określone w art. 35 ustawy.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy: w przypadku gdy instytucja obowiązana nie może zastosować jednego ze środków bezpieczeństwa finansowego, o których mowa w art. 34 ust. 1:

- 1) nie nawiązuje stosunków gospodarczych;
- 2) nie przeprowadza transakcji okazjonalnej;
- 3) nie przeprowadza transakcji za pośrednictwem rachunku bankowego;
- 4) rozwiązuje stosunki gospodarcze.

Określenie obowiązku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego o badanie źródeł pochodzenia wartości majątkowych będących w dyspozycji klienta jest systemowym rozwiązaniem wdrażającym przepisy prawa Unii Europejskiej. Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne mają skutecznie zabezpieczyć system finansowy przed napływem środków finansowych pochodzących z nielegalnych źródeł. Dodać również należy, że klient banku, którego prawa zostały ograniczone ma prawo skierować wniosek o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego lub wystąpić z powództwem do sądu powszechnego.

Badanie źródeł pochodzenia wartości majątkowych uwzględniono również w przepisach podatkowych. Dowodzenie pochodzenia środków pieniężnych (wysokości posiadanych oszczędności z wielu lat) może być przedmiotem postępowania dowodowego

(z uwzględnieniem m.in. art. 165, 180, 181 ustawy Ordynacja Podatkowa), które jest elementem postępowań podatkowych np. w sprawach ustalenia przychodów podatnika nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach.

Z powyższych względów nie są planowane w przedmiotowym zakresie zmiany legislacyjne. Ministerstwo Finansów pracuje nad zmianami w przepisach dotyczących ustawy - prawo bankowe w ramach specjalnego zespołu zajmującego się przeciwdziałaniem przestępczości na rynku finansowym, działającego przy Ministerstwie Sprawiedliwości. Prace te obejmują m.in. propozycje zmian ustawowych, które mają umożliwić wprowadzenie dla przelewów w złotych usługi weryfikacji odbiorcy płatności (tzw. „VoP” – Verification of Payee). Usługa ta polega na sprawdzeniu, czy numer rachunku i nazwa odbiorcy wpisane przez płatnika są zgodne z danymi właściciela rachunku, które posiada bank odbiorcy. W praktyce oznacza to wymianę informacji między dostawcami usług płatniczych płatnika i odbiorcy oraz przekazanie odpowiedzi, czy dane są zgodne, niezgodne lub zbliżone (tzw. „close match”). Celem jest szybsze wykrywanie podejrzanych operacji i ograniczanie oszustw, które często dotyczą osoby w trudniejszej sytuacji życiowej, zwłaszcza seniorów.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jurand Drop
podsekretarz stanu